

Còlera de déu, redempció dels humans

GERARD HORTA

POESIA

Agustí Colomines, *La ira dels dies*.
Pagès editors. Lleida, 2000.

Seguint el fil dels precedents *Poemes de la néta del General*, del 1993, i *De formes i llegendes o la desproporció dels somnis*, del 1997 –31è premi Guerau de Lloist de poesia–, el poeta Agustí Colomines (fill del metge, activista polític i home de lletres Joan Colomines), i alhora historiador, professor universitari i editor –junt amb el valencià Vicent S. Olmos– de les revistes *El Contemporani* i *Afers*, ha vist publicat el seu tercer poemari en qualitat de finalista del 4t premi Màrius Torres, com a 41è títol de la col·lecció *Biblioteca de la Suda*.

Si és cert, com deien els hermetistes –els emparats per la tradició esotèrica d'arrel egípciohèl·lenica–, que “com és a dalt, és a baix”, llavors déu riu, xiscla i es desconsola igual que els humans. Les correspondències entre el cel i la terra es reproduïen dins cada ésser, i horitzontalment –vegeu Baudelaire– en la relació entre tothom. Per mitjà d'aquestes correspondències déu n'aprèn de si mateix, i és així que l'univers s'amplia de galàxies noves, colors llampanants i forats negres a vessar de potència i desconcert. Les finalitats d'aquest viatge pel lloc salvatge les duem clavades ben a dintre, perquè

el camí de la humanitat s'ha construït des del dolor, no pas des de la comprensió, i perquè la nostra experiència està tenyida de temps i espai, és a dir, de dualitats i jocs d'emmirallaments, d'oposicions tan bestials que integrar-les ens fereix. El tercer llibre d'Agustí Colomines s'endinsa en aquest viatge duríssim i implacable. Hi som introduïts sobre el precepte del desig de memòria dins un univers que es transforma, des de la senzillesa i la tensió dels versos, en efecte (el vocabulari no hi és gens forçat, i la mètrica s'expressa amb llibertat llevat d'algunes peces de versos homosil·làbics –4, 6, 12 síl·labes–), enmig de milicians dels mots del principi a la fi –Granell, Castillo, Antonio Machado, Mestres, Ausiàs March, Alonso, Casasses, Anto-

ni Mari, Virginia Woolf, Heaney, Larrea, Cernuda, J.L. Panero.

RIU NEGRE DEL TEMPS

A Occident s'insisteix a viure el temps com una línia que avança d'endarrere cap endavant. Altres cosmovisions han mirat de trobar sortides paral·leles d'aquesta línia, i s'han ensinistrat en disciplines perceptives que la converteixen en una xarxa entrelaçada per totes bandes i en totes les direccions. La semblança occidental que establím amb aquesta xarxa és més li-

da més plena –no pas explicitat però sí que entrevist (posseït de primavera, àngels i paradisos).

Pel camí de l'ego al cor Colomines travessa la foscor –els cabalistes bategen tal travessia amb el terme *honestat*–, per això no és a la babalà que al pròleg remet a Sigmund Freud i que incita amb un xiuxiueig a recuperar la totalitat, a recompondre els deu mil trossets esmicolats de l'ànima interpellada. Parafraçant els *Evangelis*, diríem que Colomines no vol reeixir a ser en aquests trossets, pretén que els

trossets siguin en ell. No es tracta de viatjar al passat per salvar-s'hi, sinó de portar-lo a un present en què se sigui capaç de conjuminar dia i nit, el plaent i el desplaent, car a la fi estem fets de la nostra decisió i força per viure l'ara des d'una complitud fragmentada però perpètuament en vies de recomposició. És el moviment el que ens ilumina.

I justament a causa d'aquesta immensa desesperació, revelar-la així des del llenguatge mereix que se l'elogii: els poemes *Dolor*, *La venjança*, *L'altre en el mirall*, *L'amant*, *Decadència*, *Te'n tornes cap a la llum*, *Només queda el repòs* i *L'ambre groc dels teus ulls* –n'hi ha molts, si bé aquests destaquen pel fil per randa cadascun dels quatre estadis del trajecte– no mantenen ni un bocinet de contemplacions amb el cor punyit del qui els escriu, ja que es manifesten poèticament des del pas al fons de les entranyes. No representen un tomb

turístic, sinó la cerca exorcitzadora de la consciència.

Les fúries colomianes són còlera, els oblits comprensió, els compassos redempció: l'única cosa que encara no podem interpretar és el que anomena “remeis” al darrer capítol. La seva sortida del trànsit es revelarà i l'hi reclamem per a llibres futurs erigits sobre veritables remeis alegres o no, foc nou, més coneixement arrencat al pou de soca-rel, contextos col·lectius en què “invocar el passat [ja no serà] un delictes”. Colomines no calibra atzars, els resol dins seu. El seu estandard no és la literatura: és la poesia assumint-se com a Persèfone, filla del Cel i també reina dels Inferns. Poesia benvingudíssima i que us recomanem.

Agustí Colomines publica el seu tercer poemari

mitada i es dona inconscientment sobre la base de la nostra vivència del temps: no viatgem al passat, sinó que el passat ens revisita sovint sense que el cridem, de vegades tan poderosament que ens podria fer embogir. El relat de Colomines s'ha escrit des d'un túnel: el poeta esdevingut Caront navega al llarg del riu que uneix moments vius i moments morts, present i passat. Sens dubte, ha convocat els regnes infernals. Dels títols dels poemes remarquem-ne les paraules *odi*, *dolor*, *monstres*, *nit*, *venjança*, *còlera*, *inutilitat*, *desamor*, *plor*, *anys*, *decadència*, *solitud*, *ombra*, *mortal*. De l'inframón l'autor en surt més íntegre, perquè cada un dels seus poemes significa un avenç respecte a la sinceritat, la consciència del trajecte i l'anhel d'una vi-

POESIA

Valls de paraules

JORDI CERVERA

Francesc Garriga Barata, *Ombres*. Proa.
Barcelona, 2000.

El darrer poemari publicat de Francesc Garriga és una mena de cant general al temps i les paraules, una combinació que pot donar fruits ben sorprenents i sempre nous, malgrat la repetició perenne de la fórmula alquímica. Tot està descobert, però sempre hi ha fórmules originals per abordar-ho. En aquest sentit, el joc essencial practicat per Garriga és el de la contemplació directa, frontal, sense intermediaris ni temes que puguin distreure l'objectiu inicial de la mirada. No hi ha enigmes, i si hi són s'acaben fent prou entenedors. El joc críptic d'alguns poemes no existeix en les paraules de Garriga que, com una mena de trobador d'una època perduda, silenciada per la història i oblidada per quasi tothom, hereta una obligació inexcusable i fa servir els seus versos com un crit renovat provinent d'una consciència que ja quasi ha desaparegut, que s'ha perdut, soterrada pel

El joc essencial practicat per Francesc Garriga és el de la contemplació directa, frontal, sense intermediaris

pes de les polítiques i les noves tecnologies que han oblidat l'essència de les generacions resistents que van preservar, no sense cost personal, tot el nucli del que avui sembla quasi un divertiment.

A *Ombres* hi ha una presència constant, quasi una obsessió per la paraula, pel que significa i per tot allò que l'acompanya. Els signes, els enigmes indesxifrables, les paraules enrunades, la lectura de les ombres, els pensaments dòcils, els inventaris de paraules són elements que apareixen combinats amb el pas del temps, un moviment melanconiós i massa evident, un conjur que ha creuat la vida sense deixar opcions, sense permetre l'assossec de la memòria, el repòs de les idees, el tribut als creadors.

Francesc Garriga, amb la seva preocupació per les fórmules de comunicar, per les valls perdudes de la paraula, resumeix els anhels d'un temps i d'un espai perduts per sempre, uns indrets quasi eteris que, tot i sortir a les enciclopèdies, encara no tenen els camins ben desbrossats i només poden aspirar a ser víctimes d'un sobtat exercici de memòria, una mena de redempció que els ajudi a treure's la cuirassa de pols i d'oblit que s'ha anat acumulant amb el pas dels anys inclements i mutables.